

Konstantinova donace (8. století?)

Tak, jak nám přísluší pozemská císařská moc, stanovili jsme, aby Vaše nejsvětější římská církev byla uctivě ctěna a aby byl přesvatý stolec Petrův slavně oslavován, víc než naše císařská moc a naše pozemský trůn, a to tím, že mu propůjčujeme moc, důstojenství a pocty, které náležejí císaři.

A rozhodujeme a ustanovujeme, aby měl nadvládu jak nad čtyřmi hlavními biskupskými sídly, Antiochií, Alexandrií, Konstantinopolí a Jeruzalémem, tak nade všemi Božími církvemi po celém okrsku zemském; a právě panující papež této nejsvětější římské církve nechť je povýšen nade všemi biskupy celého světa jako jejich kníže a jeho rozhodnutím se má řídit vše, co je zapotřebí pro bohoslužbu a pro upevnění křesťanské víry. Neboť je správné, aby nejvyšší vládu zachoval posvátný zákon tam, kde dárce svatých zákonů, náš Spasitel, ustanovil, aby měl stolec apoštolátu svatý Petr.

Předáváme od nynějška papežům náš císařský lateránský palác, jenž stojí v čele všech paláců na celém okrsku zemském a bude zářit i do budoucnosti, a taktéž diadém, totiž korunu naší hlavy, a zároveň mitru a ozdobu ramen, tj. pallium, obepínající císařovu šíji, ale také purpurový plášť a šarlatovou tuniku a všechny součásti císařského slavnostního oděvu, jakož i hodnost předních císařských rytířů, přičemž jim přiznáváme také císařské žezlo a zároveň pečeť, korouhev a rozličné císařské ozdoby, vše, co provází císařský majestát a lesk naší moci.

Mitru bělostného třpytu jsme vlastníma rukama vsadili na jeho přesvatou hlavu a prokazovali jsme mu službu podkoního (štolby), když jsme z úcty k blaženému Petru drželi oštěže jeho koně.

Aby papežská tiára byla podobna naší císařské moci s nebyla postavena do jejího stínu, nýbrž naopak byla ještě více ozdobena důstojností a slávou moci pozemské, předali jsme, jak už bylo řečeno, často jmenovanému přeblaženému veleknězi, našemu otci Silvestrovi, papeži veškerenstva, také náš palác, ale i k městu Římu, celé Itálii a celému Západu patřící provincie, místa a města a jemu či jeho nástupci v papežství přenechali nad nimi moc a vládu.

Uznali jsme proto za přiměřené přeložit naši moc a naše vladařské sídlo na Východ a v provincii Byzanci vystavět na dobře položeném místě město nesoucí naše jméno a zřídit tam náš trůn. Neboť tam, kde byl nebeským císařem nastolen kníže kněží a hlava křesťanského náboženství, se nesluší, aby pozemský císař vykonával nějakou vládu.

A stanovíme, aby všechno, co jsme tímto i jinými vladařskými dekrety rozhodli a stvrdili, trvalo neporušené a nezměněné až do konce světa; proto před Bohem živým, který nám přikázal kralovat, a před jeho hrozným soudem tímto naším císařským výnosem prohlašujeme, že ani naši nástupci císařové a ni všichni optimáti ... nesmějí jakýkoli způsobem bránit tomu a mařit nebo zrušit to, co byla naším císařským výnosem uděleno posvátné římské církvi nebo všem jejím biskupům. Kdyby se však toho někdo, čemuž nevěříme, odvážil a pohrdl tím, ať podlehně trestu věčného zavržení a v tomto i příštím životě pocítí hněv svatých Božích knížat apoštolských Petra a Pavla; a spalován v nejhlubším pekle, nechť zahyne spolu s ďáblem a všemi bezbožníky...

Dictatus papae – Řehoř VII. (1075)

- I. teze: Římská církev je založena samotným Pánem.
- II. teze: Římský biskup jako jediný může být po právu nazýván obecným.
- III. teze: Pouze on může ustanovovat a sesazovat biskupy.
- IV. teze: Jeho legát, i když nižšího důstojenství, budiž představen nade všechny biskupy na koncilu, a je mu dovoleno pronášet proti nim klausuli o sesazení.
- V. teze: Může sesazovat nepřítomné. (pozn.: pravděpodobně se tím myslí sesadit z úřadu ty biskupy, kteří nejsou dlouhodobě přítomní ve svých diecézích).
- VI. teze: Není dovoleno, mimo jiné, pobývat ve společném domě s tím, koho on vyobcuje z Církve Svaté.
- VII. teze: Pouze jemu náleží právo podle potřeby doby tvořit nové zákony, ustanovovat nové obce, činit z kanonů opatství a obráceně dělit bohatá biskupství a chudá slučovat.
- VIII. teze: Pouze on může disponovat císařskými odznaky.
- IX. teze: Pouze jemu musejí všechna světská knížata líbat nohy.
- X. teze: Pouze jeho jméno budiž připomínáno v církvi. (pozn.: tj. i v kostele při mši)
- XI. teze: Neboť toto jméno je jedinečné v celém světě.
- XII. teze: Budiž mu dovoleno sesazovat císaře.
- XIII. teze: Je mu dovoleno přemísťovat biskupy na různá místa podle potřeby.
- XIV. teze: Pouze on má moc světit a ustanovovat kleriky kteréhokoli kostela se mu zlíbí.
- XV. teze: Může zakázat konání služeb ustanovených kněží pro své ordináře a přijímání vyšších svěcení od jiných biskupů.
- XVI. teze: Žádný synod nemůže být zván obecný bez jeho souhlasu.
- XVII. teze: Církevní právo nemůže být měněno a doplňováno bez jeho souhlasu.
- XVIII. teze: Výrok jím ustanovený nemůže být nikým odvolán; pouze on sám může tento výrok odvolat.
- XIX. teze: On sám nemůže být nikým souzen.
- XX. teze: Nemůže být souzen ten, kdo se odvolá ke Svatému stolci.
- XXI. teze: Pouze Svatý stolec může soudit "maiores causae". (pozn.: tj. soudit prohřešky proti kanonickému právu)
- XXII. teze: Římská církev se nikdy nemýlila a podle důkazů Písma se nezmýlí.
- XXIII. teze: Necht' je římský papež, pokud byl kanonicky zvolen, pro zásluhy svatého Petra prohlášen za posvátnou osobu.
- XXIV. teze: Pouze s jeho souhlasem je poddaným dovoleno vznášet obžaloby.
- XXV. teze: Pouze on může ustanovovat a sesazovat biskupy bez svolání synodu.
- XXVI. teze: Kdokoliv nesouhlasí s římskou církví, bude vyloučen z obce křesťanů.
- XXVII. teze: Necht' může vyvazovat poddané ze slibu věrnosti vůči hříšníkům.

Unam Sanctam – pohled na pozici papeže ze strany papeže Bonifáce VIII. (1302)

Jednu svatou církev, všeobecnou a apoštolskou, jsme z naléhavé víry nuceni vyznávat a udržovat ... V ní je jeden Pán, jedna víra, jeden křest ... Ta jedna jediná církev má tudíž jedno tělo a také jednu hlavu, nikoli dvě hlavy jako přišera, totiž Krista a náměstka Kristova: Petra a Petrovy nástupce, neboť Pán k samotnému Petrovi promluvil: „Buď pastýřem mých ovcí!“ „Mých“ řekl všeobecně, nikoli jednotlivě „těch“ nebo „oněch“, z čehož plyne, že mu svěřil všechny...

V této, tedy jeho (chápej papežově) moci jsou dva meče, totiž duchovní a světský, jak jsme poučováni ze slov evangelií. Neboť když apoštolové řekli: „Pane, tu jsou dva meče“ - totiž v církvi, když takto apoštolové promluvili, Pán neodpověděl: „To je příliš“, nýbrž: „To stačí!“ ... Oba meče jsou tudíž v moci církve, totiž jak duchovní, tak materiální. Materiální má být užíván v zájmu církve, duchovní má být užíván církví; jeden má být v ruce kněží, druhý v ruce králů a bojovníků, avšak na příkaz a se souhlasem kněze. Meč musí tudíž podléhat meči, světská autorita musí být podřízena moci duchovní... ... Proto prohlašujeme, tvrdíme a ustanovujeme, že pro každého člověka je k spáse nezbytně nutno, aby byl podroben nejvyššímu pastýři římskému.